NOVICE
kmetijskih, rokodelnih in narodskih rečí.

Na svitlobo dane od krajnske kmetijske družbe.

V red devane od *Dr. Janeza Bleiweisa.*

Tečaj VII. V sredo **23.** véliciga travna (maja) **1849.** *List* **21.**

*Slava Slovencam! *)*

Naj viharja moč razsaja,
Hraste cepi, skale taja,
Pahe zemlje naj zdrobí;
Vender kakor siva skala
Sred viharjev terdna stala
Večna bo Slovencov čast.

Naj se ves svet zoperstavi,
Narodu pravice davi,
In kovati ga želí;
Slave zora bo svetila,
Zob verige razdrobila,
Večna bo Slovencov čast.

Naj mertvaški strup jezika
Nas serdito v serce pika,
Naj le slabo govorí;
Vzeti nam ne more slave,
Ne vtajiti bistre glave;
Večna bo Slovencov čast.

Kedar bliska meč morije
V boji kerv junaška lije,
Kakor hrast Slovenc stojí,
Za očastvo se daruje
Vso nevarnost zaničuje;
Večna je Slovencov čast.

Zato mi, Slovenje sini,
Zvesti svoji domovini
Eno serce bodimo!
Če nam je ljubezin mati,
Ino zloga nas pobrati,
Večna bo Slovencov cast.

J. Virk.

Kakó s sadnimi drevési ravnati, ko jih je toča poškodovala.

Skušeni viši vertnár Štajarske kmetijske družbe, gosp. Franc Trummer, tóle svetje:

Pri drevesih, ktere je toča otolkla, je pred vsim na njih starost gledati, kér se mora mladim drugač pomagati, kakor starim.

Je 1 do 8 lét stare drevesa toča otolkla takó, de je drevesu po steblu sèmtertjè skorjo odbila, jih moraš, čeravno so že lepo verhno krono nastavile, brez vsiga pomislika drugo spomlad nad tlami ali saj do tistiga kraja odrezati, dotlej je skorja poškodovana. Nove mladike bojo pri močnih krepkih drevesih dostikrat že v pervim létu 3, 4 do 6 čevljev dolge zrasle, — od toče ranjeno, pa ne vnovič cepljeno drevó ti bo pa, ako se tudi berž ne posuší, vunder vedno hiralo. (Zató že tudi stara skušnja učí: kader véjo pri deblu gladko odrežeš, rano vselej s vertnim mazilam zamaži, de ne začne gnjiti in drevó se šušiti). Če deblu skorje manjka, naglo vsahne noter do muzga, de rujavo postane in konec vzame.

Posebno nevarno je tako poškodovanje pri češnjah, višnjah in sploh vsim kosičnim sadju, kér se pri tem ranjeni kraji nikdar ne zacelijo in zarasejo.

Pri starih drevesih pa, ktere toča na močnim deblu in na debelih véjah do mertviga ne rani, naj se poškodovane tanjke véje noter do celiga preč odrežejo; to storí, de nov zdrav lés zrase in de se drevó v malo létih ozdravi, kakoršno je poprej bilo. Tode poškodovanih véj se nikakor ne loti poléti odrezati, čeravno je toča že morebiti mesca rožnika drevó otolkla, kér skušnja učí, de véje, ki poléti zrasejo, vedno slabotne in nerodovitne ostanejo.

Pri nekterih drevesih se da škoda toče odverniti, če se rane z drevesnim mazílam berž in še pred zamažejo, preden so ranjeni kraji suhi postali. Ko se je pa že les posušil in se je živa drevesna tkanína skerčila, ni več upati, de bi se drevó ohranilo; véja se sicer še nekoliko časa obderží, pa poprej ali pozneje vunder konec vzame.

Kmetovavec kmetovavcam v resni premislik.

(Konec.)

Prijatli! če pogledamo veliki dar, ki ga ta kmetijska družba Slovencam podá, ali nam ne bo serce reklo: Položi še ti svoj dar, velik ali majhin, kakor premoreš, na oltar domovíne? Veliko kapljic zbranih žene kolesa, in barke nosi. Zató se je tudi ta slavna družba obernila k vsim svojim slovenskim sosedam, in vse prijazno vabi, to koristno napravo podpirati; razposlala je na kmetijske družbe po Goriškim, Teržaškim, Koroškim in Štajarskim povabílo in prošnjo, de se naj vsi modri ljudjé opomnijo za prostovoljne darove v podporo tega verliga naména, ki vsim Slovencam veliki dobiček kaže. Tudi naša slavna škofija, ki vse krepko podpira, kar je Bogú v čast, sveti cerkvi v rast in vérnim tudi v časni prid, je to naredbo duhovnam podpirati priporočila. Prišlo bo torej med vas povabilo in prošnja, podeliti, kar vsak premore z zapiskam, v kteriga naj vsaki zapiše svoje imé in dar, ki ga bo v ta namén dal. Vsak darnik bo po tem takim znan Krajnski družbi, ki si je v prid kmetovanja to veliko skerb naložila, kér darovi vsake fare z zapiskam vred h kmetijski družbi v Ljubljano pojdejo.

Kakor ste pa prošeni, z daram kolikor je moč to koristno napravo podpirati, tako ste opomnjeni, de naj to poletje vsaka srenja gleda, kakiga razumniga možá ali mladenča v svojim kraji poiskati, in nagovoriti ga, de pojde prihodnjo jesen v Ljubljano; zakaj, če vse po sreči pojde, se bo letašnjo jesen že ta šola odperla, in na léto že lahko imamo več razumnih živinskih zdravnikov med sabo.

Iz Slovenskih Novin.

---

*) Pesem iz »Drobtinc« letašnjiga léta — vredna, de bi kdo lep napev, lohàk pa iskrén, za-njo zložil. Vredništvo.

Oznanílo kmetovavcam
zavoljo brošča (Krapp, Färberröthe).

Kmetijske družbe so prejele unidan od gosp. ministra kmetijstva naslednje oznanílo Pražkiga fabrikanta L. Epsteina s tém pristavkam, de naj ga damo, vsim kmetovavcam na znanje. To oznanílo se takóle glasí:

„Za svojo katónfabriko v Pragi jez vsako léto za 40,000 gold. brošča potrebujem, kteriga iz mnogih krajev, iz Francozkiga, Holanškiga, in iz Šlezkiga dobívam. Ne vém ravno, koliko vse fabrike našiga cesarstva skupej na léto brošča potrebujejo, — to pa vunder lahko rečem, de gré za-nj več kot en milijon goldinarjev domačiga denarja v vunanje dežele vsako léto.

Ne v svoj dobiček, temuč v prid celiga cesarstva se podstopim visokimu ministerstvu svetovati, de naj si prizadeva pridelovanje brošča v naših deželah bolj na noge spraviti.

Pri ti reči pa ni samo na tém ležeče, de se zna kmetovavec z obdelovanjem brošča dobro obnašati, temuč tudi na tém, de se broščeve koreníne pràv posušé, olušijo in zmelejo.

Jez sim zmirej pripravljen, kar je v moji moči, v prid našiga cesarstva storiti, tedaj se tudi ponudim v svoji fabriki vso tisto pripravo in orodje si napraviti, ki se potrebuje za poskušnje, broščeve koreníne sušiti, lušiti in mléti, in vse te priprave brez plačila tistim kmetovavcam prepustiti, ki hočejo na ministersko povabílo kak kosček poljá z broščem obdelati.

Pa tudi k temu sim pripravljen, ob svojim času vse skušnje natanjko storiti, de se bo dobrota in cena pridelaniga brošča zvedila.“ —

Namén tega oznaníla je, kmetovavce v tacih krajih, kjer je zemlja za brošč pripravna, k pridelovanju téh farbarških korenín spodbosti, de se denar domá obderží, namest de gré v ptuje dežele. Gosp. minister je pri ti priliki vsako kmetijsko družbo prašal: ali se kaj brošča v njeni deželi prideluje, in ali je zemlja zató, de bi se ga več pridelovati zamôglo in takó kmetovavcam nov dobiček naklonil. Drugo pot bomo tedej kaj več od tega govorili.

Beseda o pravim času
vsim vračitelom (zdravnikam) in lekarom (apotekarjem) na Slovenskim. *)

Iz Štajarskiga.

Mnogi tudi izobraženi ludjé še večidel jednostransko mislijo: „Kmet ostane nepremaknjen pri starim kopitu, ino težko napreduje s časom.“ Takšne ino druge misli so med zidovjem izležene. Ta starokopitna okornost — ostanek prejšnje vlade, Bog ji daj večni pokoj! — se kmetu po krivim oponaša; zakaj on misli kratko, pa djanjsko. Glavna pogodba ino naloga je ino vselej bode: telesne ino dušne močí v človeku takó razviti, da se on v vsih prigodkih svojiga življenja dobro obnašati zna; posebno ako se na to obnašanje veže sreča za deržavo, za lastno ino družbinsko življenje. Ta glavna pogodba pa se je dosihdôb celó v nemar puščala. Da se ta naloga uistini (uresniči), morajo tudi vračiteli (zdravniki) po svoji moči obilno pripomagati. —

To je bilo potreba v misel vzéti, preden svoje mnenje razodenem.

Blizo slovenskiga mesta P... na spodnim Štajeru zapišem pred nekimi mesci več vračitvenih predpisov (receptov) s pristavljeno slovensko signaturo (to je, z naukazam, kakó zdravilo vživati), kterih lekár (apotekar), akoravno z latinskimi pismeni (čerkami) napisanih, ni znal brati. Po mojim kratkim razjasnjenju se začne lekár celó smešno izgovarjati: „to je dosihdôb v slovenskim jeziku nenavadno bilo, ino je meni gladko neznano“!! — Še tedaj tukaj gospoduje bedasta starokopitna navada ino šega, kjer je treba siromaškimu bolniku (ki samo slovensko razume) vračitela naukaz razjasniti! Oh! kako dolga kita gerdiga nemškutarstva še visi tukaj, kjer je celó življenje v nevarnosti!! — Mislimo si bolnika, ki v britkih bolečinah zdihuje: on hlepí po zdravílu, kakor ozebli za soncam! pa — ko vračitel odide, pozabí bolnik, kako se ima vračitvo (zdravilo) vživati! Vračitvo se donese, bolnik se nadja (zanaša), da bode pristavljen tudi naukaz, kako ga jemati. Resnično! signatura je poleg, pa je — nemška! Bolnik in njegova družina jo gledajo kakor kitajske hieroglife (skrivnopisarijo), akoravno se vračitvo s slovenskimi peticami plati; in akoravno je v lekoslovju ojstro ukazano: signatura se ima pristaviti v jeziku, kteriga bolnik govorí. Njegovi otrôci znajo sicer čitati (brati), pa nikdo ne razume nemško. Saj bi nazaj poslal k vračitelu ali lekaru ga prašat — pa je žalibože! predalječ. Lahko si mislimo, koliko britkiga nemira zdaj bolnik v svojim sercu občuti! On jemlje tedaj vračitvo po svoji vlastni spoznavi o ne pravim času ino v ne pravi količini! Kaj iz tega sledí, lahko vsak trepetaje razvidi, kterimu je le količkaj znano, kako nevarna je dostikrat človeškimu telesu moč vračitva. Tega pa ni kriv tisti, ki je vračitvo pripravil, temoč vračitel. Ino žalostni nasledki tega, kaj so? Otroci se jočejo, kér so zgubili svojiga očeta in odgojitela!

(Konec sledí.)

Kaj Vodnik od nas Slovencov
in slovenskiga jezika na dalje piše.

(Dalje.)

Od nekidaj so čutili Slovenci svojo moč, ino so se sovražnikam serčno branili. Večkrat so bili premagani — ali nikolj niso zgubili prave ljubezni proti svoji domovíni. Še današnji dan svojo lastno deželo silno ljubijo, in so perpravljeni, se za njo potegniti, ako bi jo sovražnik požréti žugal.

Noben Slovenec ne zapustí rad tih svojih; rajši je domá; težko ga je spraviti, de bi šel na ptuje prebivat. Slovenska ljubezin proti domu je dostikrat prevelika, de neradi gredó v žold (soldate), ne kakor Nemci, kteri na léta v soldate hodijo clo pod ptuje kralje. Slovenec pa ne gré drugam pod orožje, kakor le samo za domače dežele.

De so Krajnci serčni v boju bili, in de so še sedaj, ni treba dvojiti (dvomiti, cviblati), kér se vé: kakó serčno so se nekidaj s Turkam bojevali. Ob sedanjim času pa oficirji Krajnce hvalijo, de so nar boljši soldatje, kader se enkrat pervadijo.

Po Kristusovim rojstvu v létu 595 je en Kan Avarov, nekiga sovražniga ljudstva, Slovence hotel premagati, in je slovenskimu knezu Lavritu zapovedoval, de se mu ima podvreči; alj ta je unimu odgovoril rekoč? „Kteri človek pod milim Bogam je v stanu nas premagati? Mi smo vajeni ptuje dežele pod se spraviti, ne pa svoje lastne zgublovati. Premagovali bomo, dokler bode kej vojske in kaj meča na svetu.“

Slovenci niso med kerpkostjo in med grozovitnostjo zadosti razločka delali. Katere so premagali, so jih tudi neusmiljeno deržali, dokler niso bili bolj podučeni in razsvitljeni. Eniga izgovora so sicer vredni, zakaj tudi sovražniki so tako z njimi nasproti delali. Alj vun-

---

*) Akoravno bi bilo misliti, de v tacih rečéh, ktere zadevajo človeško zdravje in življenje — ki je nar imenitniši telesno blagó — se ni čakalo še le vstavne enakopravnosti, vunder tudi mi mislimo, de pričijoča beseda je »beseda o pravim času«, ktero bo vsaki rodoljubi zdravnik poterdil, ki vé, de se z besedo dani naukaz dostikrat pozabi, in de namest »nach Bericht« je vselej boljši, popolni naukaz na recept zapisati v ravno tistim jeziku, v kterim je zdravnik poprej z besedo naukaz dal. Vredništvo.

der so bili večidel sovraženi in poterti, kakor hitro so peršli sovražnikam v pést.

Od grozovitnosti Slovencov je peršel pregovor med Avarce, de Slovenec ni človek.

Pa so tudi Avarci gerdó delali s Slovencam; kader so ga premagali, so ga v sužnost spravili, takó de imé Slovenec je per njih imé sužniga postalo.

To imé se še dan današnji v ptujih jezikih najde in sužniga pomeni.

Od tega vedniga ponižanja pride, de Slovenci so nezaupljivi, in de radi za ušesi nosijo svoje skrivnosti. Zlasti ne zaupajo ljudém druziga jezika.

Slovenci radi skrivajo svoje stare navade pred ptujimi. Težko bode Nemec zvedel natanjko, kaj Slovenec misli, alj kakošne navade de ima.

Pokorni in bogljivi so sicer dosti radi; alj vunder ne marajo, de saj v varžatu figo pokažejo.

Kader bojo bolj podučeni, bojo tudi z več zaupanjem to deržali, kar si bodo skusili, de je za njih dobro. Krajnc nerad od stare navade odstopi, in kar je za dobro več lét skusil, terdno deržî.

Slovencam očitajo, de se radi moštujejo za prejete krivíce, — in res je, de so menili, de to je moško, kadar se moštuje, ino babje, ako se hudo s hudim ne povèrne. Alj te rečí so peršle od tega, kér jih sovražniki nasproti dražijo.

Prokopi piše, de Slovenci niso ne hudobniga, ne goljufiviga nagnjenja. Večidel so pošteni, ino tudi proti ptujcam dobrotljivi.

(Dalje sledí.)

Nove slovenske bukve.

Drobtince za novo léto 1849. Na svetlo dal Matija Vodušek, apat v Celi. Natisnil J. K. Jeretin v Celi.

Zares žalostniga serca smo bili, ko so nam milostljivi knez in škof Lavantinski okoli noviga léta med drugimi rečmí tole pisali: „Letašnje léto „Drobtinc“ mislim de bo poslednje. Kruha je v mnogih časopisih in listih toliko, de v prihodnje po drobtincah prašanja ne bo. Bote za novo léto 1849 „Drobtince“ prejeli, jim pa pogrebnico napišite.“ — De sta nas tedej z veseljem, s serčnim veseljem napolnila „predgovor“ in „priporočilo“ letašnjiga tečaja, ki nam obljubita, de ljube „Drobtince“ prihodnje léto vunder spet na svitlo pridejo, nam ni treba tistim še posebno zagotovljati, ki vedó, de „Novíce“ in „Drobtince“ ste si bile že od perviga začetka nar zvestejši prijatlici eniga serca, eniga naména: podučiti slovensko ljudstvo v mnogoverstnih potrebnih rečéh.

Res je, de imamo zdej Slovenci mnogih novih bukev in časopisov: tode milo bi pogreševali poterjeniga in ljubljeniga stariga prijatla, ki je toliko lepiga in koristniga svojimu narodu skozi več lét daroval, in ki bi nam zdej ta dar le zató odtegniti hotel, kér v svoji ponižnosti misli, de ni prihodnjič več potreben. Lahko jo rečemo, de med mnogimi jezeri Slovencov, ki „Drobtince“ berejo, ni eniga, ki bi ne bil ž njimi zadovoljin, naj bo prost kmet ali omikan človek, naj bo učenik ali učenec, duhoven ali ne, mlad ali star, možák ali ženska, tih bravec ali goreč in za svoj narod nadušen Slovenec: vsak najde v njih drobtinco, ki jo njegovo serce poželí. Naj reče, če kdo more, de ni taka!

Tako smo sodili druge léta; tako sodimo tudi létas, ko smo prebrali létašnji tečaj, s kterim so se gosp. Celjski opat izverstniga vrednika skazali. Stari blagi duh vladuje v novih sostavkih, in že iména gosp. pisavcov, ktere najdemo v létašnjim tečaji, so iména glasovitih Slovencov, kakor Lavantinskiga škofa, ki so „Drobtince“ spet bogato obdarovali, Stojana, M. Majerja, Hašnika, Dr. Muršeca, J. Poklukarja, Krajnca, Virka in več druzih.

V poterjenje svojih besedí bomo dali bravcam „Novíc“ pri pervi priložnosti en sostavek za pokušnjo, danes jim podamo eno pesmico.

Kar besedo sostavkov vtiče, je tudi létas večidel taka, kakoršno naši bližnji štajarski Slovenci govoré, ki se ne loči ravno veliko od naše slovenšine. Sèmtertjè zadenemo — de vse odkritoserčno povémo — na kak slovniški pregrešek, na priliko, de se njegov, njih rabi namesto svoj; de se v zanikavni vézi (in negativen Sätzen) kazavnik (accusativ) rabi namest rodivnika (genitiv); de se ne dela povsod razloček med določivnimi in nedoločivnimi prilogi (bestimmende und nicht bestimmende Beiwörter) i. t. d., — tode ti in enaki pogreški so gotovo večidel le tiskarni pogreški, kterih se, ako smo še tako pazljivi, nikdar popolnama obvarovati ne moremo. Kdor je imel z natísam bukev sam opraviti, ne bo zavoljo tega vergel kamna na nobeniga vrednika.

Tudi natís, papir in jekloréz — podobšina sv. Modesta — kažejo, de sta si tiskar in založnik zares prizadjala, slavno delo tudi v lični obleki na svitlo dati.

„Novíce“ tedej le svojo dolžnost spolnejo, če spet létašnji tečaj „Drobtinc“ vsim Slovencam živo priporočé, in če serčin pozdrav: „Živijo še mnoge léta“ pošljejo svoji predragi Štajarski tovaršici!

Iz Tersta.

„Slavjanski rodoljub“ se imenuje mesečni časopís, ki ga je začelo enkrat na mesec slavjansko družtvo v Terstu na svitlo dajati. Pervi list pod tem imenam je prišel pretečeniga mesca na svitlo, kteriga vrednik je gosp. Janez Cerer, sedanji predsednik Teržaškiga družtva in Slovencam dobro znan rodoljub. Na veliki pôli obseže pervi list mnogo lepih sostavkov, iz kterih svojim bravcam podamo sledečiga:

Nova kronska deželica.

Beremo v teržaških novinah „Osservatore“, de Istrijani mislijo odbornike (deputacijo) njih Cesarski Svitlosti poslati s prošnjo, de bi ne bila Istrija Krajnski deželi in Goriški grofíi kot kronska dežela perdružena, temuč tudi ali samostalna kronska dežela priznana ali pa vonder s Terstam zedinjena. Zadnja bo mende veljala, in Istrija, kakor doslej, s Teržaškim deželskim poglavarstvam zedinjena ostala. Če bo pa le sam Terst s svojim okrožjem samostalna kronska dežela, kér v besedah svitliga Cesarja, o ti reči Teržaškim poslancam danih od Istrije, nič govorjeniga bilo ni, bomo pa zna biti veselje dočakali, de bo tudi Istrija samostalna kronska deželica cesarskiga namestnika (Statthalterja) v sredi dežele (morde v Giminu ali v San Vincenti) imela. Kaj bodo pa tisti Slovenci, kteri niso nikdar Istrijani — temuč le po sili k Isterski kresijski okrajni potegnjeni bili — Slovenci Novograjskiga kantona — Dolinske, Kastavske in Rakovaške verh-županije, storili? Ali se bojo raji Istrijanam perdružili ali pa Krajnski deželi, kteri od nekadaj slišijo? ali pa bojo morebiti tudi prosili samostalna kronska deželica biti?

Jezikoslovne drobtinice.

(Kaj bo z „narodnostjo“?) Beseda národnost ali naródnost je sedanji čas potrebna beseda; še bolj potrebno pa je, de njéni pomèn dobro vémo. Kaj poméni narodnost? Poméni sploh vse, kar je naród*ovi*ga, — posébej pa, kar ima kak národ posébniga, razločniga od druzih naródov, postavim: šege, jezik i. t. d.; tedaj kar je narod*ovi*ga posebej. Torej pravijo Rusíni (Ruthenen) naródovost, (ne národnost), za to kér je narod*ovo*. (Tudi nekterim našim ljudém bi bilo raz-

umljivši, ko bi narodov namesti narodin, narodovnost namesti narodnost rêkli, kér jih je veliko, ki ne vedó, de *ne*roden in *na*roden ni vse eno; za besedo rod ali narod še vedó; berž pa ko imé (Hauptwort) premeniš v prilog (Beiwort) in rečeš narodin, je pa njih slovenšina že pri kraji, kér potem ne razločijo več *ne*rodniga človeka od *na*rodne ljubezni). Slovenci imamo verh druzih lastivni končníci *ov* in pa *in*; — *ov* za moške, *in* za ženske iména. Takó pravimo, postavim: bratov prijatel, séstrin vert. Horvatova serčnost, Krajnična snažnost i. t. d. Južni Ilirci pa, tudi mi kterikrat, in za moške iména rabijo, postavim: Starašinin, Lukin, Markin i. t. d. namesto: Starašinov, Markov, Lukov; od todi tudi narodin, a, o, namesto narodov, a, o, in od todi narodnost, namest narodovost.

(Nikar ne recímo, de je „žleht“ žleht beseda.) Žleht izhaja iz „zlo, zlég“, zlégt, žleht žlehten. s se pogosto pretíka v š, postavim: z in ž (predlog mit); zêlo in želo; Žažar (lastno imé) iz: Zajézar; mažem, mazati; žágrad iz zagràd i. t. d. — G se pred *t* spremení v *h*, postavim, tég (niti), téhten, tehtati. Zavoljo nemškiga „schlecht“ nikar besede žleht“ ne zametujmo. Če je pa le nočemo imeti, pa pred vse „žleht“ rečí, in „žlehtne“ lastnosti zaverzímo, potlej je nam pa ne bo treba. —r—

Novičar iz Ljubljane.

„Dajte, dajte!“ se razlega zdej po Ljubljani, kamor koli se obernemo. „Zgodnja Danica“ nabera za Papeža, — neko „družtvo domorodcov“ za ranjene vojake“ domačiga regimenta, — „kmetijska družba“ za živinozdravilsko šolo, — „slovensko družtvo“ za spominik Drja. Prešerna, — „narodna straža“ za dozidanje svojiga stražíša (vahte). — Vojskovodja Radecki je 11. t. m. iz Milane predsedniku mestne gosposke v Ljubljano pismo poslal, v kterim se zahvali za dopis, ki mu ga je mestni odbor v poslavljenje njegovih imenitnih zmag pri Montari, Gamboli in Novari na Laško poslal; v tem pismu pohvali Radecki slavno obnašanje Ljubljančenov v nar nevarniših časih hudih zmešnjav in prekucíj. Maršal Hajnau, ki je zapovednik tiste armade, ki ima čez Malgêro in Benečane planiti, je šel v saboto popoldne skozi Ljubljano: pravijo, de so ga Cesar poklicali, de se ima naglo k armadi na Ogersko podati, kjer se bodo njegove velike vojne vednosti zdej bolj potrebovale, kakor na Laškim. Njegov namestnik pri Malgêri na Laškim je f. maršal grof Thurn. — Ljubljanski škof so iz Dunaja pisali, de létas o binkuštih ne bo birme v Ljubljani, zató, kér zbor škofov na Dunaji ne bo dokončan. Potem takim je mende tudi v druzih škofijah ne bo. — V pondeljik popoldne so se krajnski in laški zidarji, ki na Ljubljanskim gradu zidajo, tako zbili, de so jih mógli priti vojaki miriti; krajnski zidarji so hotli Lahe iz dela spoditi. — Perve češnje smo vidili v Ljubljani 21. t. m.

Novičar iz mnogih krajev.

Na Ogerskim še ni bilo velike vojske, ki je bila pretečeni teden napovedana. Od vsih straní gré Rusovska armada skupej, naši na pomoč, in se postavlja na mnogih krajih. Nasproti pa se tudi Madžarska armada zlo množí, takó de bo vojska strašno huda. Rusovski cesar Miklavž je 11. dan t. m. razposlal slovesni razglas po vsih svojih deželah, v kterim oznani, de gré avstrijanskimu Cesarju na pomoč; naš Cesar so pa 12. dan t. m. tudi ljudstvam Ogerske dežele na znanje dali, de naj Rusovske vojake kot prijatle svoje domovíne in svojiga kralja sprejmejo, ki jih pridejo rešit sužnosti domačih in vunanjih hudodelcov. Pravijo, de se en kos Madžarske armade pripravlja skozi Šlezijo na Poljsko priti in tudi tam plamen punta vžgati. — Na našim Laškim je zdej vse vmirjeno, razun Benetek; od tod pa se bo tudi kmalo kaj slišalo, kér so grabni in dela že dokončane, de se bo bombardiranje na terdnjavo Malgêro začélo. Maršal Hajnau je oznanil poslancam Angležkim in Francozkim, ki sta v Benetkah, de naj rečeta zapovednikam angležkih in francozkih bark, de imajo do 20. dan t. m. Beneško morje s svojimi barkami zapustiti, kér bojo Benetke v obsejo djane. — Mir med našim vladarstvam in Sardinci še ni dogotovljen, kér je minister Bruk še zmirej v Milani. — Naša armada, ki gré Papežu na pomoč, je 16. dan t. m. mesto Bologno premagala po silnim bombardiranji. Tudi mesto Livorno v Toškani, kjer je mogel nadvojvoda Leopold II. zavoljo punta zbežati, so naši in toškanski vojaki po bombardiranji, ki je celi dan terpelo, dobili in posedli. V vsim skupej je naše armade 17000 mož na Toškanskim, 16000 pa na Rimskim. — V Rimu se pripravljajo k strašni zoperstavi. Celo mesto je polno zagraj. 50000 mož je v orožji. Vsak gost v vsaki hiši mora imeti 3 žaklje s perstjó napolnjene, de jih bojo na ulice vergli in jih takó zabranili če bo treba. Pri pervim strelu, ki ga bo sovražnik storil, morajo po vsih cerkvah začeti plat zvoná biti in rešnje teló vun postaviti za dosego zmage čez sovražnike. Takó je ukaz puntarske vlade! — 20,000 Napolitancov gré, Papežu v pomoč, nad Rim. Sam kralj jih pelje, ki je obljubo storil, de mora Papežu zgubljeni tron spet pridobiti. Od Francozke armade se zdej nič gotoviga ne vé. — Na Nemškim se punt od dné do dné bolj razširja. Iz Frankobroda šviga plamen krog in krog. Tudi Prajzovski kralj je poklical poslance nazaj. Frankobrodčani terjajo, de naj se njih vstava po celim Nemškim za veljavno spozná tako kakor je brez spremina. Veči del (28) manjših nemških vladarjev se je vdalo temu tirjanju, Prajzovski kralj in še nekteri veči vladarji pa se nočejo vdati: in iz tega se je oginj vžgal, kteriga bo, Bog daj, de ne! le veliko prelíte kervi pogasiti zamôglo. Nadvojvoda Janez je v silni zadrégi, kér ni v stanu, dvéma strankama vstreči. — V Parizu je še sicer mir — pa hudo hudo vrè! Minister notranjih oprav je mogel odstopiti, kér je zaupanje narodniga zbora popolnama zgubil. — Cesar Ferdinand se bojo čez poletje v Inspruk preselili, kamur tudi nadvojvoda Janeza pričakujejo. — Ni davnej, kar so bili 3 učeniki slovanskiga slovstva iz noviga izvoljeni: na Dunaji Dr. Miklošič in Kolár, v Pragi Čelakovsky. — Pravijo, de bodo mogle šole v Pragi še ta mesec jenjati. — Iz Kolomij v Galicii se bere: „Pomlad je nastopila — naše polje stojí neobdelano, kér kmetje nimajo clo nič, grajšine pa le malo žita za setev. Še krompirja nimamo saditi. Že zdej se lakota kaže — kaj še le bo?“ —

Današnjimu listu je pridjan 20. dokladni list.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 19. véliciga trav.		V Krajnji 21. véliciga trav.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	35	2	38
1 » » banaške	2	15	2	40
1 » Turšíce	1	34	1	46
1 » Soršice	—	—	1	46
1 » Rèží	1	35	1	40
1 » Ječmena	1	32	—	—
1 » Prosa	1	21	1	25
1 » Ajde	1	17	1	20
1 » Ovsa	—	53	—	56

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*